

**החמצת המועד של 48 שעות לחזרה מהתפטרות כחבר מועצה שהגיש חבר מועצת עירייה לראש העירייה.
כאשר פעולה משפטית דורשת כתב, אין חזרה מהפעולה חייבת להיות בכתב.**

ע"א 4841/00

אברהם ביטון

נגד

1. דני זק - ראש עיריית קרית ביאליק
2. עיריית קרית ביאליק
3. מרדכי בן לולו

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

[28.8.2000, 25.12.2000]

הנשיא א' ברק
השופטת ד' דורנר
השופט א' ריבלין

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה מיום 21.6.2000 בה"פ 298/00 שניתן על ידי כבוד סגן הנשיא ד"ר דן ביין

עו"ד תומר מוסקוביץ - בשם המערער
עו"ד דן יהלום - בשם המשיבים מס' 1 ו-2

פ ס ק - ד י ן

הנשיא א' ברק

חבר מועצת עירייה רשאי להתפטר מתפקידו. חברותו במועצה נפסקת בחלוף 48 שעות לאחר שכתב התפטרותו מגיע לידי ראש העירייה. עם זאת, חבר המועצה רשאי לחזור בו, בטרם חלפו 48 השעות, מהתפטרותו. מתי מגיע כתב ההתפטרות לידי ראש העירייה, ומתי חולפות 48 השעות במסגרתן רשאי חבר המועצה לחזור בו מהתפטרותו - אלה הן השאלות הניצבות לפנינו בערעור זה.

העובדות

1. המערער הוא חבר מועצת העיר קרית ביאליק (המשיבה מס' 2). כן נבחר המערער כחבר במועצה הדתית קרית ביאליק. בפסק דין שניתן על ידי בית המשפט המחוזי חוייב המערער להתפטר מאחת הכהונות הללו. הוא החליט להתפטר מחברותו במועצת העיר. ביום 30.5.2000 (יום שלישי בשבוע) הוא שוחח עם ראש העירייה (המשיב מס' 1), והודיע לו על כוונתו זו. ראש העירייה אמר לו להניח את מכתב ההתפטרות "בתיבת הדואר בבית". המערער עשה כן עוד באותו יום, בשעה 16:00. לטענת המערער, הוא החליט ביום חמישי לחזור בו מהתפטרותו.

הוא ניסה לאתר את ראש העירייה ולהודיע לו על כך. כל נסיונותיו העלו חרס.

הוא ניסה לטענתו ליצור קשר עם ראש העירייה באמצעות הטלפון הסלולרי - אך הטלפון היה סגור; הוא חיפש לטענתו את ראש העירייה בביתו. אך לא מצאו; הוא ניסה לאתר את המנהל הכללי של העירייה ואת יועצה המשפטי - ונכשל; הוא פנה לחבר מועצה על מנת שהלה יסייע בידו למצוא את ראש העירייה, אך המאמץ לא צלח. רק בשעות הערב של יום חמישי (ה- 1.6.2000, בשעה 20:40) הוא מסר את מכתב החזרה מההתפטרות לממלא מקום ראש העירייה. היועץ המשפטי של העירייה חיווה דעתו כי החזרה מההתפטרות אינה תופסת, והמערער חדל להיות חבר מועצה. כנגד החלטה זו פנה המערער לבית המשפט המחוזי. הוא ביקש לקבל פסק דין הצהרתי לפיו הוא חזר בו כדין מהתפטרותו.

2. בית המשפט המחוזי דחה את הבקשה. נקבע כי מנין 48 השעות מתחיל מעת הנחת מכתב ההתפטרות בתיבת הדואר של בית ראש העירייה. נסיונותיו של המערער לאתר את ראש העירייה לא עלו כדי הודעה על חזרה מההתפטרות. זו היתה צריכה להגיע לראש העירייה או לסובבים אותו בתוך 48 השעות. תנאי זה לא התקיים. על פסק דין זה הוגש הערעור שלפנינו.

3. המערער העלה לפנינו שתי טענות עיקריות. האחת, כי יש למנות את מירוח הזמן מן השעה שבה קרא ראש העירייה את מכתב ההתפטרות, ולא מהשעה בה הונח כתב ההתפטרות בתיבת הדואר שלו. לטענת המערער, ראש העירייה חזר לביתו ביום שלישי (ה- 30.5.2000) סמוך ל-22:00 או ל-23:00, ואילו מכתב החזרה מההתפטרות נמסר לסגן ראש העירייה ביום חמישי (ה-1.6.2000), בשעה 20:50. נמצא, כי לא חלפו 48 שעות בין זמן עיונו של ראש העירייה במכתב ההתפטרות (ביום שלישי בשעה 22:00 או 23:00) לבין עיונו של סגן ראש העירייה בכתב החזרה מההתפטרות (ביום חמישי, בשעה 20:50); שנית, מאמציו הכנים של המערער לאתר את ראש העירייה מצביעים על חזרתו מהתפטרותו. אין לאפשר לראש העירייה לסכל חזרה זו מההתפטרות על ידי היעדרותו. לעומתו טוענים המשיבים (ראש העירייה, העירייה והמועמד הבא בתור אחרי המערער ברשימת מפלגת המועצת העירייה) כי מירוח הזמן מתחיל ממועד המצאת כתב ההתפטרות למעונו של ראש העירייה (כלומר, ה-30.5.2000, בשעה 16:00) ולא מהמועד בו נודע לראש העירייה על דבר ההתפטרות. לטענתם, המערער לא גילה את דעתו באשר לחזרתו מההתפטרות עד לחלוף המועד לכך, ונסיונותיו לאתר את ראש העירייה אינם מהווים גילוי דעת מספיק.

4. הוראת המפתח מצויה בסעיף 124 לפקודת העיריות [נוסח חדש] (להלן: "הפקודה"),
הקובע:

"חבר מועצה ראשי, בהודעה לראש העיריה, להתפטר מתפקידו; חברותו במועצה נפסקת
כעבור 48 שעות לאחר שכתב התפטרותו הגיע לידי ראש העיריה זולת אם חזר בו
מהתפטרותו לפני כן".

הוראה זו מכירה בכוחו של חבר מועצה להתפטר מתפקידו. הוצאתו של כוח זה אל הפועל
מבוססת על תהליך "דו-שלבי" (ראו בג"ץ 621/76 סגל נ' ממשלת ישראל, פ"ד לא(8, 12); 2)
להלן, פרשת סגל): השלב הראשון הינו כתב התפטרות - ובו הודעה בדבר ההתפטרות -
המגיע לידי ראש העיריה; השלב השני הינו חלוף 48 שעות לאחר הגעת כתב ההתפטרות
לידי ראש העיר. ההתפטרות משתכללת סופית עם סיום השלב השני. עם זאת, חבר המועצה
רשאי לחזור בו מהתפטרותו.

5. סעיף 124 לפקודה קובע, מספר כללים מפורשים באשר להתפטרות ולחזרה ממנה.

נקבע, בראש ובראשונה כי לחבר מועצה הכוח להתפטר מתפקידו; שנית, נקבע כי
ההתפטרות תעשה באמצעות הודעה שתעוגן בכתב התפטרות; שלישית, נקבע כי
ההתפטרות משתכללת כעבור 48 שעות לאחר שכתב ההתפטרות מגיע לידי ראש העיריה;
רביעית, נקבע כי חבר המועצה רשאי לחזור בו מהתפטרותו כל עוד לא חלפו 48 שעות
לאחר שכתב ההתפטרות מגיע לידי ראש העיריה. כללים אלה צריכים פירוש. הפירוש יעשה
על פי התכלית המונחת ביסודם. תכלית זו היא התכלית המיוחדת שעניינה התפטרותו של
חבר מועצה והחזרה ממנה, והתכלית הכללית שעניינה ערכיה של שיטת המשפט בישראל.
במסגרת שנייה זו יש להתחשב, בין השאר, בצורך להבטיח הרמוניה בין דיני ההתפטרות
והחזרה ממנה לבין תפישתה הכללית של שיטת המשפט בישראל את מוסד ההתפטרות
והחזרה ממנו. כן יש להתחשב באיזון הראוי בין הערכים החוקתיים המתנגשים, כגון הערך
בדבר האוטונומיה של הרצון הפרטי (של עובד הציבור המתפטר) והערכים של הייצוג
הדמוקרטי (של המצביעים שהשתתפו בבחירות בהן נבחר עובד הציבור). מקום שמתעוררת
שאלה הקשורה להתפטרותו של עובד ציבור או החזרה ממנה שאין עליה תשובה (פרשנית)
בהוראת סעיף 124 לפקודה, יש לפרש את שתיקתו של סעיף 124 לפקודה באותה סוגיה
(ראו רע"א 5768/94 א.ש.י.ר. יבוא יצור והפצה נ' פורום אביזרים ומוצרי צריכה, פ"ד נב(4)
289; 455-454; ע"א 3622/96 אברהם חכם נ' קופת חולים מכבי, פ"ד נב(638) 2). לעתים
השתיקה מהווה הסדר שלילי. במקרה זה יש הסדר (שלילי) לאותה סוגיה בהוראת סעיף
124 לפקודה.

לעתים השתיקה מהווה חסר. במקרה זה יש להשלים את החסר כאמור בחוק יסודות
המשפט, התש"ם-1980. לעתים השתיקה מהווה הפניה לדינים שמחוץ למסגרתו של סעיף
124 לפקודה. במקרה זה ימצא הפתרון בדינים הכלליים. דינים אלה עשויים לעסוק, ברמתם
הנמוכה, בדיני התפטרות והחזרה ממנה, וברמתם הגבוהה יותר בתורת הפעולה המשפטית
החד-צדדית. המעבר מפרשנות לדינים הלבר-פרשניים הוא לעתים חד וברור. לעתים הוא
מעורפל וקשה לזיהוי. נפתח בסוגיית ההתפטרות. לאחר מכן נבחן את החזרה מההתפטרות.
סדר דיון זה הוא הכרחי, שכן דיני החזרה מהתפטרות צומחים מתוך דיני ההתפטרות
ומשתלבים בתוכם.

6. מרבית הוראותיו של סעיף 124 לפקודה עוסקות בהתפטרות. אנו ניגשים לפרשנותן של הוראות אלה על רקע הבנתנו המוקדמת בדבר מוסד ההתפטרות ותכליתו. כך, למשל, אנו יודעים כי התפטרות מהווה "פעולה משפטית", שכן היא משנה, בגדרי המשפט, את מעמדו המשפטי של המתפטר. זוהי פעולה משפטית חד-צדדית, שכן שכלולה אינו מחייב הסכמת הזולת (ראו א' ברק, חוק השליחות 396 (כרך א' (1996)). מתורת הפעולה המשפטית החד-צדדית אנו למדים כי רצונו של בעל הפעולה צריך להיות רצון אמיתי. הוא צריך למצוא ביטוי חיצוני. דברים שבלב - אינם דברים. דבר זה נקבע במפורש בסעיף 124 לפקודה, הדורש כי ההודעה על ההתפטרות תעוגן ב"כתב התפטרות". כתב ההתפטרות צריך, איפוא, לכלול הודעה ברורה וחד-משמעית על דבר התפטרותו של חבר המועצה.

7. סעיף 124 לפקודה ממשיך וקובע כי ההודעה על ההתפטרות צריכה "[ל]הגיע לידי ראש העיריה". מה פירושה של הוראה זו? מתי נאמר כי כתב ההתפטרות "הגיע לידי ראש העיריה"? הכל יסכימו בוודאי כי הוראה זו מתמלאת כאשר ראש העיריה מקבל אישית את כתב ההתפטרות, מעיין בו בו במקום, תוך שהוא מבין מתוכו שחבר המועצה מתפטר מתפקידו. אך, האם הצטברותם של תנאים אלה היא חיונית? לשם מתן תשובה על שאלה פרשנית זו, עלינו לפנות לתכלית המונחת ביסוד הדינים על התפטרותו של חבר מועצה. תכלית זו הינה כפולה: מחד גיסא, היא נועדה לאפשר לחבר המועצה לנתק עצמו מתפקידו הציבורי. כהונה ציבורית היא "בבחינת שליחות או נאמנות ולא בבחינת עול וטורח" (השופט ברנזון בבג"ץ 221/56 מלאחי נ' ראש המועצה המקומית ראש העין, פ"ד יא 931, 925). יש לאפשר לחבר המועצה לפעול על פי רצונו החופשי והאמיתי המהווה ביטוי לאוטונומיה של הרצון הפרטי, ולסיים את תפקידו כחבר מועצה. מאידך גיסא, היא נועדה להבטיח בטחון וודאות באקט ההתפטרות (ראו ע"א 31/87 חרמש נ' ברעם, פ"ד מג 672, 679 (1) - להלן, פרשת חרמש). יש לציבור עניין לדעת בבירור אם חבר המועצה אכן מבקש להתפטר, או שמא הוא רק מאיים בכך. לראש העיריה, למועצה ולציבור הרחב יש עניין לדעת מתי משתכללת ההתפטרות, ומי הוא חבר המועצה הבא תחתיו. על פי הוראות הפקודה, "חבר-מועצה שחדל מכהונתו, יבוא במקומו המועמד ששמו בא ברשימת המועמדים של אותו חבר אחרי שמות המועמדים שנבחרו מתוכה בבחירות הקודמות למועצה" (סעיף 125(א)). יש לדעת אם חבר המועצה חדל מכהונתו, כדי לדעת מי יבוא תחתיו. על רקע תכלית זו נפנה לפירושה של הוראת סעיף 124 לפקודה, לפיה ההתפטרות משתכללת כעבור 48 שעות לאחר שכתב ההתפטרות "הגיע לידי ראש העיריה".

8. המסקנה הראשונה המתבקשת מהבנת הדיבור "הגיע לידי ראש העיריה" הינה כי לא נדרשת הסכמתו של ראש העיריה. אכן, ההתפטרות הינה פעולה משפטית חד-צדדית. הסכמתו של הנמען אינה נדרשת. המסקנה השנייה המתבקשת הינה, כי לא נדרשת קבלה "אישית" של כתב ההתפטרות על ידי ראש העיריה (השוו בג"ץ 3883/91 יונס נ' ראש המועצה המקומית ג'לג'וליה, פ"ד מו 203, 206 (4)).

כתב ההתפטרות עשוי להגיע "לידי ראש העיריה", שעה שהוא מונח על שולחנו של ראש העיריה, וראש העיריה לא עיין בו כלל. בוודאי כך אם ראש העיריה לא עיין בכתב ההתפטרות בכוונה. במצב אחרון זה פועל ראש העיריה שלא בתום לב, ויש לראותו כמי שעיין בכתב ההתפטרות. אך גם אם ראש העיריה לא עיין בכתב ההתפטרות בתום לב - כגון ששהה אותה עת מחוץ למשרדו או אף מחוץ לישראל - אין בכך כדי לדחות את שכלול ההתפטרות. זו משתכללת - ומירוץ 48 השעות מתחיל - שעה שכתב ההתפטרות מגיע ל"מעונו" של ראש העיריה (ראו סעיף 60(א) לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973, החל בענייננו מכוח הוראות סעיף 61 (ב) לאותו חוק). נראה לי - בעקבות ע"א 5813/96 דיאב נ' עירית תמרה, פ"ד נא 240 (1) (להלן, פרשת דיאב) - כי די בכך שכתב ההתפטרות הגיע לשליטתו של ראש העיריה. אכן, האוטונומיה של הרצון הפרטי מזה והבטחון והוודאות מזה אותה אנו מבקשים להגשים במעשה ההתפטרות מובטחים אם כתב ההתפטרות הגיע לשליטתו של ראש העיריה, גם אם לא הגיעה לידיעתו.

חזרה מההתפטרות

9. במקורה, קבעה פקודת העיריות, כי "חבר מועצה רשאי להתפטר מתפקידו על ידי מתן הודעה בכתב לראש העיריה" (סעיף 124). לא נקבעה הוראה מפורשת לפיה חבר המועצה רשאי לחזור בו מהתפטרותו. הוראה זו תוקנה ב-1995 (על ידי חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 60), התשנ"ו-1996). כיום קובעת הפקודה במפורש כי חבר המועצה רשאי לחזור בו מהתפטרותו. יכולת החזרה קיימת כל עוד ההתפטרות לא השתכללה סופית. על כן רשאי חבר המועצה לחזור בו מהתפטרות בטרם הגיע כתב ההתפטרות לידי ראש העיריה (השלב הראשון בהתפטרות לא השתכלל: ראו פרשת חרמש, עמ' 679). אפילו הגיע כתב התפטרות לידי ראש העיריה, רשאי חבר המועצה לחזור בו מהתפטרותו כל עוד לא חלפו 48 שעות לאחר שכתב ההתפטרות הגיע לידי ראש העיריה (השלב השני והאחרון בהתפטרות לא השתכלל). מטרתו של הסדר זה כפולה: ראשית - והוא העיקר - הוא בא "לאפשר שהות ושיקול דעת נוסף, לרוצה להתפטר" (הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (תיקון מס' 57) (התפטרות חבר מועצה), התשנ"ו-1995 (ה"ח 2448, התשנ"ו, עמ' 236)). אכן, ההתפטרות פוגעת במתפטר ובאלו שבחרו בו. מן הראוי הוא לאפשר למתפטר להרהר נוספות במעשהו, ולחזור בו מהתפטרותו, אם הוא החליט על כך. "ניתנת בזה בידי המתפטר שהות לחרטה, המאפשרת לו לחזור בו ממעשה נמהר שעשה" (השופט זוסמן בפרשת סגל, עמ' 12). בכך מבטיחים את האינטרסים הלגיטימיים של המתפטר. בכך מגשימים את רצונם של הבוחרים; שנית - והוא שיקול משני - הוא נועד "לאפשר למתפטר לסיים את אותם עניינים שבהם הוא התחיל לטפל מקודם ושמן הראוי וניתן לסיים תוך זמן קצר" (השופט י' כהן, בפרשת סגל, עמ' 19). תכלית מיוחדת זו של החזרה מההתפטרות פועלת במסגרת הדינים של ההתפטרות עצמה, והיא צריכה להשתלב בהם. על כן יש להבטיח, כי החזרה מההתפטרות תבטא את האוטונומיה של הרצון הפרטי של החוזר בו ותבטיח בטחון וודאות בהתפטרות ובחזרה ממנה.

10. הוראותיה של הפקודה בעניין החזרה מההתפטרות הן קצרות ולאקוניות ("זולת אם חזר בו מהתפטרותו לפני כן"). לא נקבע אם החזרה מההתפטרות צריכה להיות מעוגנת בכתב חזרה מהתפטרות; לא נקבע אם החזרה מההתפטרות צריכה להגיע לידי ראש העיריה. מהם, איפוא, דיניה של החזרה מההתפטרות? התשובה הינה (ראו פסקה 5 לעיל) כי דיני החזרה מההתפטרות ימצאו בפרשנותה של ההוראה שבפקודה על רקע תכליתה, בהשלמת חסר בה, ובדינים הכלליים. דין כללי הרלבנטי לענייננו הוא "כלל ההתאמה" (פרשת דיאב). על פיו "ביטולה של נורמה ייעשה - על דרך העקרון - באותה דרך שבה נקבעה הנורמה" (השופט מ' חשין, שם, עמ' 250 המתבסס על סעיף 15 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981). עם זאת, להסדרים באשר לחזרה מהתפטרות יש ליתן "פרשנות מיטיבה ומרחיבה" (שם, עמ' 254). בכוחה "יהיה להקל עליו לחזור בו מהתפטרותו, תוך סטייה (לטובתו) מכלל ההתאמה, המשמש לנו תחנת-מוצא" (שם, עמ' 255). "סטייה זו תתרחש בכל אותם המקרים, בהם התכלית המונחת ביסוד החזרה מההתפטרות, מצדיקה זאת" (שם, עמ' 251). דין כללי רלבנטי נוסף הוא בתורת הפעולה המשפטית החד-צדדית (ראו פסקה 6 לעיל). מדין כללי זה ניתן לינוק דינים ספציפיים החלים על החזרה מההתפטרות.

11. החזרה מהתפטרות הינה פעולה משפטית, שכן היא משנה במסגרת הדין את מעמדו של המתפטר. זוהי פעולה משפטית חד-צדדית, שכן שכלולה אינו מותנה בהסכמת הזולת. מאפיונה זה נובע כי רצונו של החוזר מההתפטרות צריך להיות אמיתי. הוא צריך למצוא ביטוי חיצוני (פרשת דיאב, עמ' 257). אף כאן - כמו בהתפטרות עצמה - דברים שבלב אינם דברים. הביטוי החיצוני צריך להיות ברור וחד-משמעי. כך מתבקש מהצורך להבטיח וודאות ובטחון, העומד ביסוד ההתפטרות והחזרה ממנה. שאלה היא, אם החזרה מההתפטרות צריכה להיות באמצעות כתב חזרה מההתפטרות. כלל ההתאמה נותן לשאלה זו תשובה

חיובית. הצורך ליתן לכלל זה פרשנות מטיבה ומרחיבה תומך בתשובה שלילית. תשובה שלילית זו - לפיה אין צורך בכתב לשכלול החזרה מהתפטרות - מתחזקת בתורת הפעולה המשפטית החד-צדדית, שאינה דורשת כתב לשכלול של פעולה משפטית חד-צדדית, אלא אם כן יש בעניין זה הוראה מפורשת. כאשר פעולה משפטית פלונית דורשת כתב, אין דרישה זו חלה גם על ביטולה של אותה פעולה משפטית. כך, למשל, עיסקה במקרקעין דורשת כתב, ביטול העיסקה אינו דורש כתב (ע"א 674/83 דניאלס ס.א. חברה זרה נ' "גד-שט" שותפות לבנין ולהשקעות, פ"ד מא(113) 4, 129; ד' פרידמן ונ' כהן, חוזים 423 (כרך א', 1991). ראו גם, שם, עמ' 502).

12. האם הנמען של החזרה מההתפטרות צריך להיות ראש העיריה? תשובתי היא בחיוב. כך מתבקש מעקרון ההתאמה (פרשת דיאב, עמ' 257). גם תורת הפעולה המשפטית החד-צדדית מגיעה לאותה מסקנה. התכלית המונחת ביסוד החזרה מההתפטרות מחייבת מסקנה זו. הצורך להבטיח בטחון וודאות שולל האפשרות כי החזרה מההתפטרות לא תימסר לראש העיריה. ניתן לתאר את התוצאות הקשות אשר תתרחשנה, ואת חוסר הוודאות והמניפולציות אשר יתקיימו, אם חבר המועצה המתפטר רשאי לחזור בו מהתפטרות על ידי גילוי דעתו לצד שלישי, שאינו ראש העיריה, או מי שמוסמך מטעמו לקבל את החזרה מההתפטרות. האם החזרה מההתפטרות צריכה להגיע אישית לראש העיריה? התשובה היא בשלילה. כשם שההתפטרות עצמה אינה צריכה להגיע אישית לראש העיריה, ודי לה שתגיע לשליטתו, גם החזרה מההתפטרות די לה שתגיע לשליטתו של ראש העיריה. על כן, החזרה מההתפטרות משתכללת, אם היא מונחת על שולחנו של ראש העיריה (מבלי שהוא קורא בה) או מגיעה למי שמוסמך בעיריה לקבל, עבור ראש העיריה, הודעות מסוג זה, והוא לא העבירן מיד לראש העיריה. כפי שכבר ציינו, את מושג ה"שליטה" בהקשר של חזרה מהתפטרות יש לפרש באופן רחב וליברלי (פרשת דיאב, עמ' 255).

מן הכלל אל הפרט

13. המערער הגיש את התפטרותו בכתב. אין מחלוקת כי היא מהווה הודעה ברורה וחד-משמעית על דבר התפטרותו. אין גם מחלוקת כי היא נמסרה לידי ראש העיריה. הצדדים חלוקים ביניהם באשר לשאלה מתי הגיעה הודעת ההתפטרות לידי ראש העיריה. המשיבים טוענים כי כתב ההתפטרות הגיע לידי ראש העיריה שעה שהוא הושם (ביום שלישי, ה-30.5.2000) בתיבת הדואר, כלומר, בשעה 16:00. המערער טוען כי כתב ההתפטרות הגיע לידי ראש העיריה שעה שעין, אותו יום, בכתב ההתפטרות, כלומר לאחר שחזר לביתו (סמוך ל-22:00 או ל-23:00). במחלוקת זו, הדין עם המשיבים. כפי שראינו, לא נדרשת קבלה "אישית" של כתב ההתפטרות, ולא נדרש כי תהא מודעות (סובייקטיבית) לתוכנו.

כתב ההתפטרות הגיע לידי ראש העיריה כאשר הוא מצוי בשליטתו של ראש העיריה. שליטה זו התרחשה שעה שכתב ההתפטרות הונח בתיבת הדואר, כלומר ביום רביעי, בשעה 16:00.

14. התקופה של 48 שעות, אשר במסגרתה רשאי המערער לחזור בו מהתפטרותו, החלה ביום שלישי (ה-30.5.2000), בשעה 16:00. האם חזר בו המערער מהתפטרותו עד ליום חמישי (ה-1.6.2000) בשעה 16:00? התשובה על שאלה זו היא בשלילה. המערער עשה מאמצים ניכרים למצוא את ראש העיריה. עם זאת, הוא גילה את דעתו באופן ברור וחד-משמעי לחזור בו מהתפטרותו רק כאשר הגיש את כתב החזרה מההתפטרות לסגן ראש העיריה וממלא מקומו ביום חמישי (ה-1.6.2000) בשעה 20:50. אותה עת הגיע כתב ההתפטרות לשליטתו של ראש העיריה (באמצעות סגנו וממלא מקומו). חיפושיו אחר ראש העיריה, כשלעצמם, אין בהם חזרה מהתפטרות, וזאת משני טעמים: ראשית, אין בהם גילוי

ברור וחד-משמעי על רצונו לחזור בו מהתפטרותו: דברים שבלב אינם דברים; שנית, אפילו היה גילוי חיצוני כנדרש, אין בהם מסירת החזרה מההתפטרות לשליטתו של ראש העיריה. הפניה לחבר המועצה אינה שקולה כנגד חזרה מהתפטרות, וזאת משני הטעמים עליהם עמדנו: ראשית, אין כל ממצא עובדתי בפסק דינו של בית המשפט המחוזי כי המערער אמר לחבר המועצה כי הוא מבקש לחזור בו מהתפטרותו; שנית, מסירת הודעה לחבר מועצה אינה ממלאת את הדרישה של מסירת החזרה מההתפטרות לידי ראש העיריה. אין לומר כי ראש העיריה שולט בחזרה מההתפטרות שעה שזו נמסרת לחבר מועצה, שאינו מוסמך על פי הדין לקבל חזרה מהתפטרות. אכן, הפעם הראשונה בה נעשתה החזרה מההתפטרות כדת וכדין היה שעה שכתב החזרה מההתפטרות נמסר לממלא מקום ראש העיריה וסגנו. מסירה זו היא לבעל סמכות לקבלה, וכמוה כמסירה לידי ראש העיריה. מסירה זו - שהתרחשה ביום חמישי (ה-1.6.2000) בשעה 20:50 - נעשתה למעלה מארבע שעות לאחר שחלפו 48 השעות בהן רשאי היה המערער לחזור בו מהתפטרותו. נמצא, כי החזרה מההתפטרות אינה תופסת. התוצאה היא, איפוא, כי ההתפטרות הינה כדין, כפי שקבע בית המשפט המחוזי.

15. התוצאה אליה הגעתי, קשה היא למערער. מוכן אני להניח, כי גמלה בליבו החלטה לחזור בו מהתפטרותו, אך הוא לא נתן לה ביטוי ראוי בזמן שעמד לרשותו. לא היה כל קושי להניח את כתב החזרה מההתפטרות באותה תיבת דואר בה הונח כתב ההתפטרות; לא היה כל קושי לשלוח לעיריה (בפקס) כתב חזרה מההתפטרות. תחת זאת חיפש המערער את ראש העיריה ללא הצלחה. עם כל הקושי למערער, נראה לי כי התוצאה ראויה היא למשפט. עם כל הליברליות בה יש לנהוג לעניין החזרה מההתפטרות, יש להבטיח בה - כמו בהתפטרות עצמה - בטחון וודאות. אם נאפשר לחיפושים של המערער להוות חזרה מהתפטרות, עשויה להשתלט אנדרלמוסיה גמורה בתחום זה. יעשו נסיונות לניצול לרעה של הליך מעורפל, תוך השארת הדרך פתוחה לכל טענה אפשרית. כל זאת יש למנוע.

התוצאה היא כי דין הערעור להידחות.

השופט ד' דורנר

אני מסכימה.

השופט א' ריבלין

אני מסכים.

הוחלט כאמור בפסק דינו של הנשיא א' ברק.

ניתן היום, כ"ח בכסלו התשס"א (25.12.2000).